

Handläggare
Karin Söderling
Telefon: 08 508 30121Till
Kyrkogårdsnämnden

Verksamhetsberättelse 2014 för Kyrkogårdsnämnden

Förslag till beslut

1. Kyrkogårdsnämnden godkänner förvaltningens redovisning av verksamhetsberättelse för år 2014 och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Kyrkogårdsnämnden begär en ombudgetering av ej ianspråktagna medel för underhållsprojekt med 3,0 mnkr.

Mats Larsson
Förvaltningschef

Sammanfattning

Stadens nämnder ska i verksamhetsberättelse till kommunstyrelsen följa upp verksamhetens mål och ekonomiska resultat. Kyrkogårdsnämnden redovisar i verksamhetsberättelsen för 2014 att uppsatta mål och åtaganden i huvudsak har uppnåtts och genomförts under året. Det ekonomiska resultatet visar på ett överskott på 15,3 mnkr. Orsaken till överskottet är att budgeterade medel för kapitaltjänstkostnader inte tagits i anspråk på grund av förseningar i investeringsprojekten.

Budgeterade medel för två större underhållsprojekt; takreovering vid Räcksta krematorium och murarbeten vid Sandsborgskyrkogården, har ej använts fullt ut. Detta beror på grund av förseningar i projekten, varför nämnden begär en ombudgetering med 3,0 mnkr för att slutföra underhållsätgårderna 2015.

Kyrkogårdsnämnden

Box 9
12125 Stockholm-Globen
08 508 30121
08 508 30100
karin.soderling@stockholm.se
stockholm.se

Nämndens investeringsbudget uppvisar ett underskott på 3,1 mnkr. Orsaken är främst att färdigställandet av den nya askgravlunden vid Sandsborgskyrkogården där aska kan spridas med hjälp av vatten blev dyrare än planerat.

Bakgrund

Nämnder och bolag ska återkommande under året och i tertialrapporter och verksamhetsberättelse följa upp verksamheternas mål och ekonomiska resultat. Detta för att kommunstyrelsen ska ges en samlad bild av budgethållning, effektivitet och kvalitet i relation till beslutade mål. Befarade avvikelser mot mål och budget ska särskilt kommenteras. Rapporteringen sker i enlighet med stadens integrerade ledningssystem (ILS).

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förvaltningsledningen och behandlats i förvaltningsgrupp 2015-02-11.

Sammanfattande analys

Under verksamhetsåret 2014 har i huvudsak uppsatta mål, åtaganden och aktiviteter uppnåtts. Nämnden redovisar ett ekonomiskt överskott på driftbudgeten på 15,3 mnkr. Överskottet beror på att kapitaltjänstkostnaderna blivit 14,8 mnkr lägre än budgeterat på grund av förseningar inom investeringsprojekten. Underhåll av Sandsborgskyrkogårdens mur har ej kunnat genomföras vilket budgeterats till 2,0 mnkr. Nämnden begär därför ombudgetering till år 2015 av motsvarande belopp för att kunna genomföra renoveringen. Nämnden begär också en ombudgetering med 1,0 mnkr av ej anspråkta medel för att slutföra pågående takrenovering vid Råcksta krematorium. Investeringsbudgeten visar ett underskott på 3,1 mnkr. Orsaken är främst på grund av att den nya askgravlunden på Sandsborgskyrkogården blev dyrare än planerat.

År 2014 var ett händelserikt år. Flera av nämndens större investeringsprojekt kunde slutföras och tas i bruk. Det Nya krematoriet på Skogskyrkogården, belönat med Sveriges främsta arkitekturpris Kasper Sahlinpriset, togs i drift under våren. Anläggningen har fungerat väl. Kvarvarande problem med byggnadens tak utreds och åtgärder kommer att vidtas under 2015.

Vid Norra begravningsplatsen togs det nya Kylhuset i bruk under året. Det centrala läget gör att behovet av transporter av kistor med avlidna minskar.

Vid Sandsborgskyrkogården invigdes i september månad den nya askgravlunden där aska kan spridas med hjälp av vatten. Anläggningen är en av de första av sitt slag i Sverige.

Bromma kyrkogård håller på att byggas ut men kvalitetsbrister i anläggningen måste åtgärdas innan de nya delarna med nya kist- och urngravskvarter, askgravplatser och askgravlund kan tas i bruk.

Planering för en ny begravningsplats på Järvafältet har fortsatt utifrån nya förutsättningar inför framtagandet av en ny detaljplan för området. Ett förslag till detaljplan presenterades under hösten.

En mur vid Galärvarvskyrkogården har akut åtgärdats och lagts om. Detsamma gäller en medeltidsmur på Spånga kyrkogård samt urnnisch/urnmur vid Norra Begravningsplatsen (vid grind 1). Dessa underhållsinsatser har varit oplanerade och ej budgeterade. Detsamma gäller vissa markbeläggningsarbeten på Skogskyrkogården.

Säkerhetsarbetet har haft högsta prioritet. I och med att det nya kylhuset på Norra begravningsplatsen är klart har kylutrymmena vid Norra kapellet stängts. Därmed har alla lokaler med kistförvaring digitaliserade system för förvaring av kistor.

För att bekämpa trädsjukdomar har träd vaccinerats och i vissa fall fällts. Nyplanteringar har genomförts för att förnygra trädbestånden. Trädvårdsinsatser har även i år varit omfattande vid innerstadskyrkogårdarna som förvaltas av Svenska Kyrkan på uppdrag av nämnden. Vid Klara kyrkogård har grusgångar lagts om och renoverats.

Under året har det genomförts upprustning och handikappanpassningar av besökstoletter på Norra begravningsplatsen, Råcksta samt Skogskyrkogården.

Antalet askgravplatser har byggts ut vid Skogskyrkogården.

Kyrkogårdsnämnden beslutade under året att avveckla organistverksamheten vid nämndens kapell from 1 januari 2015.

Antalet begravningsceremonier i nämndens olika kapell har minskat något jämfört med tidigare år. Antalet kremationer vid nämndens två krematorier ökade jämfört med 2013. Antalet gravsättningar på nämndens begravningsplatser minskar. Andelen av dessa som var kistbegravningar är 11 %. Antal skötseluppdrag har ökat efter flera års nedgång och är nu drygt 79 000 uppdrag vilket får ses som ett trendbrott.

Begravningsplatserna var välbesökta under allhelgonahelgen trots dåligt väder. FN-dagen den 24 oktober uppmärksammades på Skogskyrkogården genom särskilda visningar av världsarvet för skolklasser och även för andra besökare.

Förvaltningsrådet för världsarvet Skogskyrkogården har ombildats under året. Stadsledningskontoret har under 2014 påbörjat en utredning om världsarvets gräns och buffertzonen.

Kyrkogårdsnämnden har fortsatt att ge sysselsättning till personer som står utanför arbetsmarknaden. Norra begravningsplatsen utsågs av Stockholms stads Jobbtorg till "Årets Arbetsgivare" i konkurrens med över 300 arbetsplatser.

Medarbetarundersökningen visar generellt på något försämrade resultat jämfört med tidigare år. Säsongsanställdas arbetsituation har uppmärksammats i en särskild enkät. Även feriearbetande sommarungdomars syn på arbetsituationen har fångats upp i en särskild enkät.

Verksamheten har finansierats med en begravningsavgift på 6,5 öre och med intäkter från skötselavtal. Regeringens utredare har lagt förslag om att de kommunala huvudmännen Stockholm och Tranås från och med år 2016 och med tillämpning från år 2017 ska ingå i systemet med en enhetlig begravningsavgift för hela riket. Den skulle i så fall uppgå till 22 öre. Såväl kyrkogårdsnämnden och därefter kommunstyrelsen har i sina svar på remissen avvisat förslaget. Riksdagen har inte fattat beslut i frågan.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

Nämnden har ett gott samarbete med entreprenörer inom begravningsbranschen. Detta sker genom bland annat transportöverenskommelser, uppdaterade webb- och informationslösningar samt samrådsmöten i BESK-gruppen med företrädare för begravningsbyråerna. Andra samverkansorgan är den s.k. Transportgruppen och en samverkansgrupp tillsammans med bland annat landstinget som berör omhändertagande av avlidna. Det nya Kylhuset på Norra begravningsplatsen är ett resultat av denna dialog. En ny transportöverenskommelse med begravningsentreprenörerna har förhandlats fram.

Upphandling sker i konkurrens i enlighet med aktivitetsplanen. Under 2014 har bland annat upphandling av verkstadstjänster och hantverkstjänster genomförts.

Kyrkogårdsnämnden har fortsatt att ge sysselsättning till personer som står utanför arbetsmarknaden, bland annat från Jobbtorg och genom att erbjuda andra former av sysselsättning, exempelvis praktikplatser. Norra begravningsplatsen utsågs av Stockholms stads Jobbtorg till "Årets Arbetsgivare" i konkurrens med över 300 arbetsplatser. Förvaltningen har undersökt möjligheterna för att feriearbetande skolungdomar även ska kunna tas emot under höstlovet. Tyvärr har detta inte varit möjligt att genomföra.

Arbetet med att minska verksamheternas negativa miljöpåverkan har fortsatt under 2014 i enlighet med den miljöhandlingsplan som togs fram 2012. Bland annat har arbetet fokuserat på att hitta nya källsorteringslösningar. Ett strukturerat miljöarbete enligt ISO 14001 pågår i alla verksamheter. Alla isbegonior och penséer som erbjuds i skötselavtalen är odlade enligt KRAV:s principer och fler perenner har funnits som alternativ vid val av planteringar när gravrättsinnehavare erbjuds skötselavtal.

Kulturarvet på stadens begravningsplatser ska bevaras, vårdas och synliggöras. Under året har grusgångar vid Klara kyrkogård renoverats och murarbeten genomförts vid Spånga kyrkogård, Galärvarvskyrkogården, Skogskyrkogården och Norra begravningsplatsen. Restaureringen av muren vid Sandsborgskyrkogården har dock visat sig vara ett mer omfattande arbete än planerat och kommer inte att färdigställas förrän år 2015. Ett långsiktigt åtagande är en upprustning av Skogskrematoriet inklusive de tre kapellen. Under 2014 har en förstudie påbörjats i över hur detta projekt ska genomföras.

Världsarvet Skogskyrkogården bidrar i hög grad till besöksnäringen i Stockholm. Stockholms stadsmuseum svarar för besöksverksamheten och driften vid Visitors Center på uppdrag av kyrkogårdsnämnden. Särskilda aktiviteter har genomförts vid FN-dagen den 24 oktober. Nämnden har beslutat om en ny förvaltningsplan för Världsarvet Skogskyrkogården. Världsarvets förvaltningsråd har ombildats under året. Såväl stadsantikvarien, stadsarkitekten som stadsträdgårdsmästaren ingår numera i rådet. Under 2014 har en översyn av gränsdragningen och inrättande av en eventuell buffertzonen för världsarvet påbörjats.

Vid allhelgonahelgen har begravningsplatsernas kulturarv tillgängliggjorts med öppna kapell och musikarrangemang samt hjälp till anhöriga att hitta graven.

Trygghets- och säkerhetsarbetet vid kyrkogårdsnämndens anläggningar är prioriterat. Exempelvis har det skett säkerhetsbesiktningar av gravstenar och sänkning av höjder på häckar. Ett samarbete med närpolisen har inletts för att minska stölder och skadegörelse.

Tillgänglighetsåtgärder har genomförts i samarbete med nämndens råd för funktionshindersfrågor. Under året har antalet sittplatser vid gravkvarteren utökats, liksom en målning och översyn av trafik hinder. Inom investeringsbudgeten har upprustningen av toaletter fortsatt.

Begravningsplatserna ska ha en hög skötselnivå. Arbetet med en ny begravningsanläggning på Norra begravningsplatsen har slutförts. Investeringsmedel har avsatts för perioden 2015-2018 för en ny begravningsanläggning på Skogskyrkogården.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Företag väljer att etablera sig i Stockholm framför andra städer i norra Europa

 Uppfylls helt

Analys

Det täta samarbetet har fortsatt med olika entreprenörer inom begravningsbranschen, exempelvis begravningsbyråer och entreprenörer inom stenindustrin. Samrådsgruppen BESK träffades 4 gånger under året och Transportgruppen har träffats 7 gånger.

Ett antal upphandlingar har genomförts under året. Bland annat har driftsentreprenaden vid Galärvarvskyrkogården handlats upp, nya ramavtal avseende städ- och hantverkstjänster har slutits. I övrigt har det skett upphandlingar vid ett antal underhållsprojekt, exempelvis renovering av grusgångar, rivningsarbeten vid Skogskrematoriet och takrenovering vid Räcksta kapell- och krematorieanläggning.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2013	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel upphandlad verksamhet i konkurrens	24,51 %	23,43 %	25 %	37 %	2014

Nämndmål:

Nämnden ska ha ett gott samarbete med företagare

 Uppfylls helt

Analys

Nämndens verksamheter har ett tätt samarbete med olika entreprenörer inom begravningsbranschen, exempelvis begravningsbyråer, florister, entreprenörer inom stenindustrin, leverantörer av upphandlade tjänster mm. Höga krav ställs på att detta samarbete fungerar på ett bra sätt för att levererade tjänster ska ha hög kvalitet och att inga misstag sker. Olika samrådsorgan finns, BESK-gruppen med representanter från begravningsbyråbranschen och förvaltningen som träffades 4 ggr under 2014 samt

Transportgruppen med aktörer som utför transporter som träffades 7 ggr under 2014. Samverkansgruppen OAA (Omhändertagande av avlidna) tillsammans med bland annat Stockholms läns landsting och begravningsbyråbranschen träffades två gånger under 2014. Förvaltningen arbetar med att ta fram förbättrade webb- och informationslösningar som ska ge snabbare och säkrare handläggning vid beställningar av tjänster. Under 2014 har förvaltningen aktivt besökt begravningsbyråerna för att introducera och utbilda kring bokningssystemet Grabo.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2013	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel begravningsentreprenörer som bokar via Grabo	9,49 %		25 %		2014
Analys Indikatorn visar andelen av det totala antalet bokningar (8596 st) som görs via Grabo. På byrå- nivå har 56 av 135 (41,4 %) av begravningsbyråer någon gång under året bokats via Grabo.					

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Utbilda begravningsentreprenörer i Grabo	2014-01-01	2015-12-31	
Analys Utbildningar har hållits för tre fjärdedelar av Fonus kontor. Aktiviteten fortsätter under 2015.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Invånare i Stockholm är självförsörjande

 Uppfylls helt

Analys

Nämnden har erbjudit praktikplatser till aspiranter från Jobbtorg samt till andra personer som står utanför arbetsmarknaden. Norra begravningsplatsen utsågs av Stockholms stads Jobbtorg till "Årets Arbetsgivare" i konkurrens med över 300 arbetsplatser inom Stockholms stad. Nämnden har även sett över om det kan finnas arbetsuppgifter för att ta emot skolungdomar med funktionsnedsättningar under sommaren. Möjligheten för att ta emot feriearbetande skolungdomar även under höstlovet har utretts men visat sig inte vara möjlig att genomföra.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2013	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha	9 st	7 st	6 st	1600 st	VB 2014

Nämndmål:

Nämnden ska bidra till ökad sysselsättning genom att erbjuda praktik till personer som står långt från arbetsmarknaden

 Uppfylls helt

Analys

Nämnden har fortsatt tagit ansvar för aspiranter från Jobbtorg samt andra grupper som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Erbjuder praktikplatser till Försäkringskassan	2014-01-01	2014-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholms livsmiljö är hållbar

 Uppfylls helt

Analys

En ny miljöhandlingsplan togs fram under 2012 för perioden 2012-2015 och håller på att genomföras. Planen omfattar åtgärder inom följande områden: miljöeffektiva transporter, giftfria varor och transporter, hållbar energianvändning, hållbar användning av mark och vatten, miljöeffektiv avfallshantering samt sund inomhusmiljö. Under 2014 har arbetet fokuserat på att hitta hållbara system för avfallssortering samt en hållbar energianvändning. Dessutom har en kemikalieutbildning för alla anställda har genomförts.

Kyrkogårdsnämnden antog redan 2009-04-19 beslut om särskild resepolicy för miljöeffektiva och trafiksäkra resor i tjänsten.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2013	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel dubbdäck	0 %	0 %	0 %	tas fram av nämnden/styrelsen	2014
  Andel elbilar	10 %	10 %	10 %	9 %	2014
  Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	100 %	100 %	VB 2014
  Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	90,39 %	88,95 %	85 %	tas fram av nämnd/styrelse	VB 2014

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2013	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	100 %		100 %	tas fram av nämnd/styrelse	2014
Analys Leverantören ska tillämpa någon form av miljöpolicy. Stämningen ska utföras med miljöanpassade metoder och med miljöanpassade förbrukningsartiklar, i enlighet med produktvalsprincipen som uttrycks i Stockholms stads miljöprogram enligt följande; "kemikalier och varor som behandlats med eller innehåller kemikalier som kan befaras medföra risker för hälsa och miljö, ska ersättas med mindre farliga alternativ". Leverantören ska sträva efter att minimera miljöbelastningen och åstadkomma en så god arbets- och inomhusmiljö som möjligt.					
  Elanvändning per kvadratmeter	115,3 kwh/kvm	82,6 kwh/kvm	75 kwh/kv m	33 kWh	2014
Analys Elförbrukningen inkluderar även viss gatubelysning och el till värmepumpar inklusiver el till krematorierna. Den högre förbrukningen jämfört med 2013 kan hänföras till att det nya kylhuset tagits i drift samt det nya krematoriet på Skogskyrkogården. Under infasningstiden av det nya krematoriet har även det gamla krematoriet använts parallellt.					

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Delta i stadens upphandling av cyklar och elcyklar	2014-01-01	2014-06-30	Avvikelse
Analys Kyrkogårdsförvaltningen har valt att föregå stadens upphandling eftersom den drog ut på tiden och en elcykel upphandlades redan under 2013. Därmed var det inte var aktuellt att delta i stadens gemensamma upphandling.			

Nämndmål:

Verksamheternas negativa miljöpåverkan ska minska

 Uppfylls helt

Analys

Nämnden har byggt vidare på det strukturerade miljöarbete enligt ISO 14001 som införts på Räcksta krematorium och begravningsplats samt den miljöhandlingsplan som togs fram 2012 för perioden 2012-2015. Miljöledningsgruppen arbetar i nya arbetsformer. Under 2014 har arbetet fortsatt kring att hitta bättre källsorteringslösningar samt en hållbar energianvändning. En kemikalieutbildning för all personal har genomförts. Miljöanpassade fordon och maskiner har valts vid nyinköp. Fler perennalternativ samt isbegonior och penséer odlade enligt KRAV:s principer har erbjudits som alternativ vid val av plantering när gravrättsinnehavare erbjuds skötselavtal. Ca 90000 isbegonior och 45 000 penséer beställdes för utplantering under 2014.

Skötselplanerna på begravningsplatserna tar hänsyn till den biologiska inventeringen som genomfördes 2012. På Skogskyrkogården har bikupor placerats ut för att bidra till ökad pollinering. Bina har bidragit till produktion av "Världsarvshonung" som ska kunna marknadsföras och säljas vid Visitors center. Bikupor finns även vid Norra

begravningsplatsen och Bromma kyrkogård. Hänsyn har tagits till den större vattensalamanderns livsbetingelser vid skötseln av näckrosdammen vid Heliga Korsets kapell på Skogskyrkogården.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Det byggs många bostäder i Stockholm

● Uppfylls helt

Nämndmål:

Världsarvet Skogskyrkogårdens gräns och buffertzonen ska tydliggöras

● Uppfylls helt

Analys

Varje världsarv ska enligt Unesco:s anvisningar redovisa gränsdragningar och sin buffertzonen. Buffertzonen har som uppgift att värna världsarvets "Outstanding Universal Values" (OUV). En utredning har påbörjats under ledning av stadsledningskontoret av en eventuell buffertzonen och även ny gränsdragning för världsarvet. Utredningen ska också ta fasta på eventuella konsekvenser för och påverkan på byggandet och stadens bostadsmål.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Stockholmarna är nöjda med kultur- och idrottsmöjligheterna i Stockholm

● Uppfylls helt

Nämndmål:

Kulturarvet på stadens begravningsplatser ska bevaras, vårdas och synliggöras

● Uppfylls helt

Analys

Efter drygt 70 år är det angeläget att planera för en renovering av Skogskrematoriet inklusive de tre kapellen Tron, Hoppet och Heliga Korset. Krematorieverksamheten vid Skogskrematoriet har under våren 2014 flyttat över till det Nya krematoriet på Skogskyrkogården. Kylrum, kisthissar etc. används dock som tidigare. En förstudie har påbörjats som ska ge svar på behov, antikvarisk metodik, tidplanering, logistik och kostnader för en renovering. Förstudien beräknas pågå under två år och sker i samverkan med bl a Stadsmuseet.

Den kulturhistoriska inventeringen av stadens begravningsplatser har fortsatt under året. En värdering av materialet med förslag till bevarandeplan kommer att tas fram.

Innerstadsförsamlingarnas kulturarv och församlingarnas ansvar för detta har särskilt lyfts

fram i den dialog som förs kring de bidrag som nämnden ger till de församlingar som själva sköter sina kyrkogårdar på uppdrag av kyrkogårdsnämnden.

I budgeten har avsatts medel för renovering av gamla gravmonument med 1,0 mnkr. I huvudsak har medlen använts till renoveringar av större gravmonument vid Norra begravningsplatsen.

Ett arbete med att renovera Sandsborgskyrkogårdens mur har inletts men visat sig mer komplicerat varför arbetet kan färdigställas först 2015. Akuta murarbeten har genomförts vid Spånga kyrkogård, Skogskyrkogården och Galärvarvskyrkogården.

Samarbetet med Stockholms Stadsmuseum har fortsatt, både vad gäller antikvariskt stöd vid underhålls- och upprustningsprojekt samt genom fortsatt ansvar för visningsverksamheten, både vid världsarvet Skogskyrkogården och vid Norra begravningsplatsen. Ett arbete med att ta fram audioguiden vid dessa begravningsplatser har påbörjats under året.

Trädvården har under 2014 fortsatt prioriterat bekämpning av den holländska almsjukan. Vaccinering prövas som metod för att förhindra spridning bland annat på almar på Norra begravningsplatsen. Ett samarbete pågår med stadens trädansvariga och Solna stad för att göra gemensamma insatser mot almsjukan och andra trädskjukdomar.

Vädret vid Alla helgons dag var sämre än på många år. Begravningsplatserna var ändå välbesökta. Under Allhelgonahelgen beräknades ca 100 000 personer ha besökt begravningsplatserna. Det genomfördes sedvanliga aktiviteter med öppna kapell, musik i kapellen samt personal på plats som kunde svara på frågor och hjälpa anhöriga med att hitta graven.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Upprustning av kulturmiljön på innerstadskyrkogårdarna	2012-01-01	2016-08-31	
Analys Pågående och egentligen inte tidsatt aktivitet. Fortsätter 2015 och ff. Upprustningar sker fortlöpande i dialog med församlingarna. Under 2014 har det skett trädvårdsinsatser och upprustning av grusgångar på Klara kyrkogård.			
 Förstudie renovering av krematoriekapellen på Skogskyrkogården	2014-01-01	2015-12-31	
Analys Påbörjats under 2014 och fortsätter 2015.			

Nämndmål:

Världsarvet Skogskyrkogårdens värden ska förvaltas och förmedlas

 Uppfylls helt

Analys

Nämnden fattade under året beslut om en ny förvaltningsplan för Världsarvet Skogskyrkogården. Denna ska överlämnats till UNESCO. Önskemål finns från UNESCO om att världsarvets gräns och buffertzona tydliggörs varför en utredning kring detta har påbörjats under 2014. Stadsledningskontoret håller i detta arbete som också sker i samarbete med stadsbyggnadskontoret och trafikkontoret.

Världsarvet bidrar i hög grad till besöksnäringen i Stockholm. Att Stockholmare känner till "sitt" världsarv är en viktig del i UNESCO:s strävanden att medvetandegöra världsarven - både ur ett lokalt och globalt perspektiv. Ett barn- och ungdomsperspektiv ska också finnas. Stockholms stadsmuseum sköter visningsverksamheten vid Skogskyrkogården på uppdrag av kyrkogårdsnämnden. En ny treårig överenskommelse för perioden 2014-2016 är tecknad mellan parterna.

Världsarvet Skogskyrkogården är tillgängligt för besökare genom allmänna och bokningsbara visningar, säsongöppet Visitors Center och webbplatsen. Webben www.skogskyrkogarden.se stödjer besökare och intresserade innan, under och efter besöket, den hjälper till vidare kunskap och erbjuder kartguider på åtta språk.

FN-dagen uppmärksammades med evenemang som syftade till att uppmärksamma världsarvet i en internationell kontext.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2013	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel stockholmare som känner till att Skogskyrkogården är ett världsarv	65 %	63 %	66 %		2014
 Ökning av antalet besökare på världsarvets Skogskyrkogårdens hemsida		2,32 %	5 %		2014
Analys Mätfunktionen på hemsidan har inte fungerat under 2014.					

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 FN-dagen 24 oktober	2014-10-24	2014-10-25	
Analys FN-dagen var mycket lyckad och välbesökt. Särskilda visningar för skolklasser (6 st) genomfördes.			
 Utredningar av Skogskyrkogårdens gränser och buffertzona	2014-01-01	2015-07-31	Avvikelse
Analys Arbetet pågår och leds av stadsledningskontoret. En konsultrapport har tagits fram med värdesbeskrivningar. Denna ska bearbetas och kompletteras. Arbetet fortsätter 2015.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Stockholm upplevs som en trygg, säker och ren stad

 Uppfylls helt

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2013	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100 %	100 %	2014

Nämndmål:

Begravningsverksamheten ska präglas av hög säkerhet.

 Uppfylls helt

Analys

Ett nytt larm- och passersystem har installerats till förvaltningens lokaler. Detta har bidragit till att öka säkerheten vid hantering av kistor med stoft, urnor och askor. Det har blivit enklare för behörig personal att öppna och larma av vid visning och besök. Ett nytt kylhus för förvaring av kistor med stoft har tagits i bruk på Norra begravningsplatsen. Detta bidrar till att öka kylrumskapaciteten i norra Stockholm. Samtidigt har äldre icke ändamålsenliga lokaler kunnat stängas. Digitaliserade rutiner har införts vid förvaring av kistor med stoft.

En risk- och sårbarhetsanalys har genomförts och ett led i denna är att fortbilda förvaltningens riskgrupp i säkerhetsarbetet. Utbildning i brandskydd samt i hjärt- och lungräddning har genomförts.

Kopparstölderna på begravningsplatserna är ett återkommande problem. En dialog med närpolisen har inletts för att diskutera åtgärder som eventuellt kan vidtas för att hindra fortsatta stölderna.

Nämndmål:

Stadens begravningsplatser ska upplevas som trygga, tillgängliga, vackra och rofyllda.

 Uppfylls helt

Analys

Stadens begravningsplatser ska ha en god skötselnivå och besökarna ska även uppleva begravningsplatserna som välskötta. All form av skadegörelse och klotter har åtgärdats omedelbart. Åtgärder som ökar tryggheten, exempelvis bättre belysning, röjning av buskar och sänkning av häckar har genomförts. Skötseln och tryggheten vid stadens innerstadskyrkogårdar har lyfts fram i den dialog som förts vid bidragsgivningen till innerstadsförsamlingarna.

Tillgänglighetsanpassningar har genomförts i samverkan med nämndens råd för

funktionshinderfrågor där en gemensamt framtagen åtgärdslista är vägledande för prioriterade åtgärder. Under året har åtgärder för att öka tillgängligheten på stadens begravningsplatser fortsatt fokuserat kring upprustning av toaletter, förtätning av sittplatser, samt översyn och målning av väghinder. Nämnden erhöll särskilda investeringsmedel från kommunstyrelsen för att kunna avsluta redan påbörjade upprustningar av besökstoletter. Detta gällde ytterligare anpassningar på Skogskyrkogården, Norra begravningsplatsen och Räcksta begravningsplats. Tillgänglighet handlar också om förbättrad information via hemsida, kundtjänst och andra kanaler. "Hitta-graven" webbplatsen är en mycket välbesökt sökfunktion och den utgör en service som ska öka tillgängligheten för besökaren. Sökfunktionerna på "Hitta-Graven" har utökats fortlöpande. Under året har uppdaterad information tagits fram och kartmaterial har uppdaterats med lägen för toaletter anpassade för personer med funktionsnedsättning. Inom ramen för skyltprojektet har det påbörjats ett arbete med att förse informationstavlor med pictogram där parkeringsplatser och toaletter anpassade för personer med funktionsnedsättning är utsatta.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2013	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal besökare på söktjänsten "Hitta graven"	188 585	168 055	170 000		2014

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Utveckla Hitta Graven tjänster	2012-01-01	2015-12-31	
 Skyltprogram-digitalskyltar-övrig skyltning	2009-01-01	2015-12-31	Avvikelse
Analys Resurser har saknats inom investeringsbudgeten under 2014 för ytterligare kompletteringar. Konsultinsatser har dock genomförts. Projekt som försätter 2015.			
 Lägre höjd på häckar	2012-01-01	2015-12-31	
Analys Aktivitet som försätter under 2015.			
 Målning av trappnosar	2013-01-01	2015-12-31	Avvikelse
Analys Ny entreprenör, ej genomfört, arbetet fokuserat på att måla farthinder, målning av trappnosar sker 2015.			
 Möbleringsprogram	2010-01-01	2015-12-31	
Analys Vissa insatser har gjorts avseende ett antal servicestationer vid Skogskyrkogården, Sandsborg och Norra begravningsplatsen. Omfattande aktivitet som fortsätter 2015 och framåt.			
 Tillgång till och upprustning av toaletter	2010-01-01	2015-12-31	
Analys Toaletter har renoverats vid Räcksta begravningsplats, Stora Gravkoret vid Norra begravningsplatsen och vid kv. 11 och kv 21 på Skogskyrkogården. Arbetet fortsätter även 2015.			
 Säkerhetsbesiktningar av gravstenar	2014-01-01	2017-12-31	
Analys Kontinuerliga besiktningar sker.			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Tillgänglighetsanpassa kartor och annat infomaterial	2014-01-01	2015-12-31	
Analys Genomförs inom ramen för skyltprogrammet. Fortsätter 2015.			
 Översyn av väghinder	2014-01-01	2014-12-31	
Analys Farthinder har målats under året.			

KF:s inriktningsmål:

2. Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras

En översyn av handläggningsrutiner, anpassningar av kapelltider och olika nyanläggningar är exempel på kvalitetsförbättringar som genomförts för att ge bättre och effektivare service.

Ett nytt krematorium på Skogskyrkogården, ett nytt kylhus på Norra begravningsplatsen och planering för en ny begravningsplats vid Järva är alla exempel på detta. Vid andra begravningsplatser har det skett nyanläggningar samt planering för nya anläggningar för att bland annat kunna möta efterfrågan på nya gravskick. Exempelvis har antalet askgravplatser på Skogskyrkogården byggts ut och en ny askgravlund på Sandsborgskyrkogården med möjlighet att sprida aska med hjälp av vatten färdigställts.

De etiska frågorna är ständigt närvarande i personalens vardag. Sjukfrånvaron är fortsatt förhållandevis låg, 4,3 %.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Stockholmarna upplever att de erbjuds valfrihet och mångfald

 Uppfylls helt

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Kyrkogårdsnämnden ska i samarbete med stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden säkerställa att en ny begravningsplats vid Norra Järva etableras	2014-01-01	2014-12-31	
Analys Detaljplanen har varit ute på samråd 2014. Pågående projekt som fortsätter 2015 och framåt.			

Nämndmål:

Stadens begravningsplatser ska erbjuda valfrihet och mångfald

 Uppfylls helt

Analys

Begravningsverksamheten omfattar alla stockholmare. Stadens begravningsplatser präglas av en stor variation av gravskick, gravplatser och anpassningar till olika begravnings seder mm. Så långt det är fysiskt möjligt anpassas stadens kapell till ceremonier enligt olika

trosinriktningar och så kallade borgerliga förrättningar. Genom ett statligt reglerat clearingsystem har stockholmare även möjlighet att gravsättas på andra platser i Sverige. På samma sätt har även icke stockholmare möjlighet att gravsättas på stadens begravningsplatser.

Enligt begravningslagen 2 kap 2§ skall begravningshuvudmannen tillhandahålla särskilda gravplatser för dem som inte tillhör något kristet trossamfund. Exempel på religiösa grupper som förvaltningen utvecklat olika former för gravsättning för är muslimer, romerska katoliker, bahaier, mandéer, hinduer, sikher samt grekisk- och ryskortodoxa trosbekännare liksom buddhister. Nämnden har också en god dialog med Judiska församlingen i Stockholm som bedriver enskild begravningsverksamhet.

Nämnden tillhandahåller också ett stort utbud av olika typer av planteringsavtal och gravskötsel. Under 2014 har valfriheten och utbudet förbättrats ytterligare.

Bromma kyrkogård har byggts ut med nya kistgravar, urngravar, askgravplatser och askgravlund. Utbyggnaden är inte godkänt efter besiktning och har tyvärr inte kunnat tas i bruk under året. Vid Sandsborgskyrkogården har en askgravlund färdigställts med möjlighet till spridning av aska med hjälp av vatten. På Järvafältet har arbetet fortsatt med att planera en ny begravningsplats. Vid Råcksta begravningsplats pågår en utredning kring möjligheten till fler kistgravar. På Skogskyrkogården har fler askgravplatser inrättats.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med spännande och utmanande arbeten

 Uppfylls helt

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2013	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	91 st	117 st	95 st	5100	2014
  Aktivt Medskapandeindex	76	78	80	80	2014
  Andel medarbetare på deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %	100 %	2014
  Chefer och ledare ställer tydliga krav på sina medarbetare	67 %	67 %	70 %	80 %	2014
  Medarbetare vet vad som förväntas av dem i deras arbete.	92 %	84 %	85 %	92 %	2014
  Sjukfrånvaro	4,2 %	3,9 %	3,9 %	4,4 %	VB 2014
Analys					
Generellt har förvaltningen låga sjukskrivningstal. Enstaka längre sjukskrivningar medför markant utslag på grund av att förvaltningen har få medarbetare.					

Nämndmål:

Kyrkogårdsnämnden ska vara en attraktiv arbetsgivare

● Uppfylls helt

Analys

Alla medarbetare ska bidra till att skapa en attraktiv arbetsplats som kännetecknas av hög kompetens, ett professionellt och etiskt förhållningssätt, delaktighet och ansvarstagande, hög trivsel, ett öppet och bra arbetsklimat samt låg sjukfrånvaro. Jämställdhets- och mångfaldsfrågor ska fortsatt ha hög prioritet. Medarbetare och chefer har erbjudits kompetensutveckling.

Nämnden har erbjudit 95 skolungdomar sommarjobb, varav 91 påbörjades. Det har undersökts om feriearbetande skolungdomar även kunde tas emot på höstlovet. Detta har inte varit möjligt, främst på grund av brist på handledarresurser. Höstlovet ligger i anslutning till Allhelgonahelgen då arbetsbelastningen är som högst på chefer och medarbetare som skulle kunnat fungera som handledare.

Nämndmål:

Medarbetare och chefer ska ha rätt kompetens, ett etiskt förhållningssätt samt ge ett värdigt bemötande av kunder och besökare.

● Uppfylls helt

Analys

Kompetensutvecklingsinsatser har genomfört under året, bland annat utbildningsinsatser riktade till krematorietekniker, kapellvärdar och kyrkogårdarbetare. Alla medarbetare har erbjudits en kurs i hjärt- och lungräddning. En fortsättning av tidigare års seminarieprogram kring religiösa och kulturella sedvänjor vid begravningar har genomförts. Den var obligatorisk för alla medarbetare.

Etiska aspekter är ständigt närvarande i det dagliga arbetet och följs upp vid arbetsplatsträffar och medarbetarsamtal. Förvaltningen har anslutit sig till branschorganisationen SKKF:s riktlinjer för krematorieverksamheten (reviderad 2014) samt dokumentet ”Etik vid begravningsverksamheten” från 2008.

En dialog och uppföljning har skett inom varje avdelning kring medarbetarnas kompetensutvecklingsplaner. Chefsutveckling har under 2014 bland annat handlat om utbildning i rehabiliteringsfrågor.

Gemensamma bussturer har genomförts där alla medarbetare getts möjlighet att besöka de nya anläggningar som tagits i bruk såsom Nya krematoriet på Skogskyrkogården, nya Kylhuset på Norra Begravningsplatsen samt delar av utbyggnaden på Bromma kyrkogård.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2013	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel medarbetare som upplever att arbetsplatsen präglas av ett etiskt förhållningssätt	90 %	97 %	97 %		2014

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Kompetensutvecklingsprogram religiös och kulturell mångfald	2012-01-01	2014-12-31	
Analys Alla medarbetare (även säsongsanställda) bjöds in till en halv dags föreläsning om Mångkulturell och religiös mångfald på våra kyrkogårdar. Föreläsningen hade sitt fokus på praktisk hantering och bemötande för att hantera olika gruppers önskemål och behov.			
 Utbildning av chefer i arbetsrätt.	2014-01-01	2014-12-31	Avvikelse
Analys Utbildning planeras till 2015.			
 Utbildning av chefer i jämställdhets- och mångfaldsfrågor	2014-01-01	2014-12-31	Avvikelse
Analys Utbildning planeras till 2015.			
 Utbildning av chefer i rehabprocessen	2014-01-01	2014-12-31	

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron är fortsatt låg, 4,3 %.

Alla medarbetarna erbjuds möjlighet till subventionerad friskvård och många medarbetare har dessutom tillgång till gym i sina arbetslokaler. Genom arbetsrotation motverkas ensidiga arbetsmoment. Flera olika arbetsredskap har restriktioner kring hur lång tid de får användas i ett sträck. Delaktighet och flexibilitet - att kunna påverka sin arbetssituation- är viktiga instrument för att uppnå en god arbetsmiljö. Medarbetarna uppmuntras också att ta ett ökat helhetsansvar vilket, förutom att det leder till fler arbetsmoment, också är utvecklande för den enskilde individen.

Administrationen vid huvudkontoret har flyttat till mindre lokalytor och sitter numera i kontorslandskap. Regelbundna kontorsmöten hålls därför för att fånga upp och åtgärda synpunkter på arbetsmiljön. Arbetsmiljöingenjörer från företagshälsovården har utrett klimatfaktorer och ett nytt belyningsprogram har tagits fram för lokalerna på huvudkontoret.

Deltid till heltid

Alla medarbetare erbjuds heltidsanställning.

KF:s inriktningsmål:

3. Stadens verksamheter är kostnadseffektiva

Nämndens verksamhet präglas av effektivitet och Stockholms begravningsavgift är den lägsta i landet (6,5 öre). Nämnden följer arbetet med att genomföra en gemensam begravningsavgift i landet från 2016 med tillämpning från 2017 som också föreslås omfatta de kommunala huvudmännen. Riksdagen har ännu inte fattat beslut i frågan.

Det ekonomiska utrymmet för underhållsinsatser vid våra anläggningar har varit begränsat under 2014. Nämndens kapitalkostnader beräknas öka i och med stora investeringar i ett nytt krematorium vid Skogskyrkogården, ett nytt kylhus vid Norra begravningsplatsen samt en utbyggnad vid Bromma kyrkogård. På grund av förseningar i nämnda investeringsprojekt har inte avsatta medel för kapitaltjänstkostnader tagits i anspråk. Nämnden redovisar därför ett överskott med 15,3 mnkr varav 14,8 mnkr beror på lägre kapitaltjänstkostnader.

En mur vid Galärvarvskyrkogården har akut åtgärdats och lagts om. Detsamma gäller en medeltidsmur på Spånga kyrkogård samt urnnisch/urnmur vid Norra Begravningsplatsen (vid grind 1). Dessutom har det skett murarbeten vid Skogskyrkogårdens mur. Dessa underhållsinsatser har varit akuta och ej budgeterade och belastat det ekonomiska resultatet. Detsamma gäller vissa markbeläggningsarbeten på Skogskyrkogården.

Förvaltningen ingår i det så kallade "nyckeltalsprojektet" där kyrkogårdsförvaltningar över hela landet mäter driftskostnader i proportion till skötselytor, antal invånare mm. Nyckeltalsprojektet visar att Stockholm har en effektiv förvaltning, delvis på grund av strukturella faktorer som storlek, val av gravskick mm.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1 Budgeten är i balans

 Uppfylls helt

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2013	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	89,37 %	95,53 %	100 %	100 %	VB 2014
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	89,4 %	95,5 %	100 %	100 %	VB 2014
  Nämndens prognossäkerhet T2	-2 %	-4 %	+/-1 %	+/- 1 %	2014

Nämndmål:

Nämndens verksamhet ska präglas av god budgethållning

 Uppfylls helt

Analys

Samtliga enhetschefer har löpande budgetuppföljningar med avdelningschefen. Förvaltningsledningen har följt upp ekonomin månadsvis. Särskilt fokus har lagts på att följa upp kostnader för underhållsåtgärder samt uppföljning av investeringsbudgeten.

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Driftbudget	Budget	Bokslut
Kostnader	Mkr	Mkr
Förvaltningschef, nämnd och stab	5,8	6,0
Begravnings- och serviceavdelningen	79,0	84,1
Tekniska avdelningen	42,0	42,4
Administrativa avdelningen	27,0	25,4
Kapitaltjänstkostnader	23,7	8,9
Summa kostnader	177,5	166,8
Intäkter		
Avgifter	14,0	14,6
Fonduttag	8,6	9,4
Övrigt	11,0	14,2
Summa intäkter	33,6	38,2
Netto	143,9	128,6

Nämnden redovisar ett överskott med 15,3 mnkr. Överskottet kan i första hand hänföras till att budgeterade medel för kapitaltjänstkostnader inte använts på grund av förseningar i investeringsprojekten. Därutöver har budgeterade medel för upprustning av muren vid Sandsborgskyrkogården med 2,0 mnkr inte använts på grund av att arbetena krävt noggrannare förberedelser och blir mer omfattande än beräknat. Vid Räcksta krematorium har det pågått takrenoveringar under året. Dessa arbeten har också visat sig mer omfattande än beräknat och inte kunnat slutföras under året.

Personallönekostnaderna har inte ökat jämfört med 2013. Kostnader för löneutvecklingen har balanserats med hjälp av färre säsongsanställningar och att vakanser ej tillsatts vid vissa pensionsavgångar.

Svenska kyrkans församlingar har under år 2014 erhållit 8,4 mnkr i ersättning av kyrkogårdsnämnden för att förvalta allmänna begravningsplatser utan att vara huvudman för begravningsverksamheten. Dessa kyrkogårdar ligger i huvudsak i innerstaden. Ersättning har utgått enligt två huvudprinciper:

1. ersättning via clearingsystemet för de uppgifter som utförs i direkt samband med begravning, d v s upplåtelse av gravplats och gravsättning.
2. ersättning för kostnader för att fullgöra myndighetsuppgifter, skötsel av begravningsplatsens allmänna ytor, tillsyn av gravanordningar och underhåll av kulturhistoriskt värdefulla gravanläggningar.

Investeringar

Investering	Budget	Bokslut
Järva begravningsplats	10,0	3,2
Nya krematoriet	11,4	9,9
Toaletter	2,0	1,5
Askgravplatser	6,0	11,7
Maskiner	2,5	2,6
Bevattning Norra	0,5	1,0
Bromma utbyggnad	1,0	2,0
Övrigt Kylhus/skalskydd	0,0	4,6
Summa	33,4	36,5

Icke ianspråktaga investeringsmedel från 2013 på 11,4 mnkr har av kommunstyrelsen ombudgeterats till 2014. Nämnden redovisar ett underskott i investeringsbudgeten med 3,1 mnkr i huvudsak beroende på oförutsedda kostnader för den nya askgravlunden vid Sandsborgskyrkogården. Tekniken att sprida aska med hjälp av vatten är oprövad och visat sig betydligt mer komplicerad och kostnadskrävande än vad som ursprungligen projekterades.

Ombudgeteringar

Kyrkogårdsnämnden begär ombudgetering avseende ej utnyttjade medel för renovering av Sandsborgskyrkogården mur med 2,0 mnkr för att kunna genomföras år 2015. Därutöver begär kyrkogårdsnämnden ombudgetering av ej utnyttjade medel för pågående takrenoveringar vid Räcksta krematorium med 1,0 mnkr.

Övrigt

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Alla verksamheter staden finansierar ska vara effektiva

 Uppfylls delvis

Analys

Alla enheter har arbetat med ett systematiskt kvalitetsarbete och har tagit fram kvalitetsgarantier för år 2014. Ingen enhet har anmält intresse att delta i stadens kvalitetspris.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2013	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Administrationens andel av de totala kostnaderna	10,92 %	11,02 %	10,2 %	minska	2014

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2013	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen	0 st	0 st	1 st	tas fram av nämnden	2014

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Formulera nämndindikatorer som mäter effektivitet för respektive verksamhet	2014-01-01	2014-12-31	Avvikelse
Analys Frågan har lyfts via kvalitetsnätverket i staden om hur sådana nämndindikatorer kan formuleras. Inte genomfört.			

Nämndmål:

Nämndens resursutnyttjande ska präglas av hög effektivitet.

 Uppfylls helt

Analys

Begravningsavgiften sänktes 2012 till 6,5 öre och är lägst i landet. Kostnadsjämförelser med andra begravningshuvudmän har gjorts inom ett nyckeltalsprojekt som administrerats ursprungligen av Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) i Alnarp. Arbetsprocesser kring upphandling av varor och tjänster har kvalitetssäkrats. Inom egenregiverksamheten har det skett en prövning vid varje uppkommen vakans om nyrekrytering av personal har behövt ske eller ej.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Genomgång av rutiner för behandling av gravstensansökningar	2014-01-01	2014-12-31	
Analys Rutinerna har setts över i samråd med enhetschefer. En enkel enkät gick även ut till stenfirmor.			

Synpunkter och klagomål

Under 2014 inkom 895 synpunkter och klagomål vilket är ca 8% fler än under 2013 (826 st). Drygt 18% (15% 2013) utgjordes av positiva synpunkter. Övervägande delen av klagomålen handlar om att kunden inte upplever att förvaltningen uppfyller den kvalitet i gravskötsel som har avtalats om. Ibland sker rättelse enligt konsumentlagstiftningen. Antalet synpunkter skall vägas emot att förvaltningen har drygt 79 000 sådana avtal. Den torra sommaren innebar att bevattningsanläggningarna inte alltid räckte till vilket också renderade en hel del klagomål. Det finns också synpunkter på hur förvaltningen formulerar brev till gravrättsinnehavaren i samband med återtagande av gravrätter.

Synpunkter och klagomål som berör nyttjande av ceremonilokaler, gravsättningar eller verksamheten vid krematorierna är få.

Övrigt

Här nedan följer en beskrivning i siffror över nämndens verksamhet som avser antal gravsättningar, kremationer, ceremonier i nämndens kapell och antal skötseluppdrag.

Antal gravsättningar

Kyrkogård/begrpl	Kistor	Kistor	Askor	Askor	Minneslund		Summa	Summa
År	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Norra begravningspl.	117	124	569	538	187	152	873	814
Räcksta	83	81	111	92	231	194	425	367
Bromma	19	25	203	233	225	196	447	454
Hässelby			1	3	99	75	100	78
Spånga	43	48	80	80	99	83	222	211
Galärkyrkogården			110	112	108	116	218	228
Skogskyrkogården	264	267	1190	1173	1616	1521	3070	2961
Brännkyrka		2	45	61	254	265	303	332
Västberga	4	4	96	93			96	93
Strandkyrkogården	47	55	8	12	12	18	67	85
Summa	577	606	2413	2397	2831	2620	5821	5623

Antal kremationer

Krematorium	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Skogskrematoriet	3 942	4021	3 965	3 928	4011	3 901	3 221	3966
Räcksta krematorium	3 614	3488	3 367	3 712	4598	3 479	3 547	3059
Summa	7 556	7 509	7 332	7 640	8609	7 380	6 768	7 025

Antal ceremonier

Kapell	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Norra kapellet	327	252	264	307	296	316	276	263
Stora gravkoret	56	57	68	57	2	12	19	40
Galärvarvskapellet	9	23	21	21	21	20	19	21
Sandsborgskapellet	48	27	32	23	26	0	24	26
Heliga Korsets kapell	155	145	250	213	242	282	242	263
Hoppets kapell	836	810	790	766	763	679	606	581

Kapell	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Trons kapell	702	695	653	602	611	520	471	424
Uppståndelsekapellet	104	119	147	122	75	132	129	130
Skogskapellet	164	250	360	454	564	606	654	674
Uppst/Heliga korset	138	63						
Västberga kapell	12	12	17	14	20	16	22	20
Rosens/Liljans kapell	396	382	393	368	371	328	317	292
Hässelby kapell					6	9	13	8
Summa	2947	2835	2995	2947	2997	2920	2792	2742

Antal gravskötseluppdrag

Kyrkogård/begrpl	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Norra begr. pl.	25 037	25 041	25 092	25028	24889	24021	24058	24742
Råcksta	2 121	2 230	2 259	2219	2255	2140	2142	2481
Bromma	5 897	5 794	5 799	5709	5679	5344	5318	5673
Hässelby	1 113	1 180	1 210	1198	1224	1162	1162	1268
Spånga	2 755	2 836	2 834	2771	2738	2593	2628	2872
Galärvarvet	1 088	1 094	1 096	1096	1099	1105	1107	1113
Sandsborg	6 092	6 201	6 123	6269	6199	5887	5878	6050
Skogskyrkog.	32 732	32 335	31 956	30910	30302	28573	28049	30275
Brännkyrka	1 434	1 453	1 459	1426	1418	1360	1355	1439
Västberga	3 107	3 097	3 020	2942	2865	2606	2576	2740
Strandkyrkog.	84	103	131	116	124	190	151	220
Summa	81 460	81 364	80 979	79684	78792	74981	74424	78873

Uppföljning av internkontrollplan

Under 2014 omfattade internkontrollplanen tre processer och fem aktiviteter kopplade till dessa processer. Internkontrollplanen har följts upp inom förvaltningens riskledningsgrupp. Dokumentation finns i form av protokoll från dess sammanträden.

En process handlade om handläggningsrutiner vid tillståndsgivning för uppsättande av gravstenar. Riskledningsgruppen konstaterade att frågan är utredd och utvärderad. Enkäter har bl a gått ut till stenfirmor om synpunkter på handläggningen. Även vår egen personal har fått lämna synpunkter. Blanketter har setts över. Utredningsarbetet är väl dokumenterat. Åtgärder kommer att genomföras under 2015. Exempelvis behöver gravstensbestämmelserna uppdateras och kompletteras samt kopplas till kulturmiljöbedömningar.

En annan process handlade om säkerhet och etik vid kistförvaring och bisättning:

Riskledningsgruppen konstaterade att kontroll sker av passerkort för externa användare. Dokumentation av dessa kontrollåtgärder finns. Kameraövervakning samt loggning av inpassering fungerar väl. Vad avser kontroll av behörighet för truckkort har det påbörjats en kontroll 2014. Kontrollen pågår även 2015.

En tredje process var att förhindra spridning av smittsamma trädsjukdomar. En samordningsträff för gemensam bekämpning av trädsjukdomar hölls i november 2012 med Solna stadsträdgårdsmästare och Solna kyrkogårdsförvaltning. Någon mer samordningsträff har inte gått att få till stånd sedan dess. Däremot har enskilda kontakter tagits med Solna samt Stockholms stads trafikkontor och berörda stadsdelsförvaltningar. Förvaltningens artregister uppdateras kontinuerligt med information om sjukdomar på träd. Sammanlagt har ett 80-tal träd fällt på grund av trädsjukdomar. Likaså har för fjärde året i rad 27 almar omvaccinerats mot almsjuka.

Nämndens arbete under året

Nämnden har sammanträtt sju gånger under 2014. I samband med junisammanträdet genomfördes studiebesök vid Råcksta begravningsplats där begravningsplatsens 50-årsjubileum uppmärksammades. Nämnden besökte även Hässelby begravningsplats.

Förutom beslut om verksamhetsplan, treårsplan och verksamhetsuppföljningar kan nämnas nämndens svar på remiss på den statliga utredningen om en enhetlig begravningsavgift för riket att omfatta även de kommunala huvudmännen.

Nämnden beslutade under året också om att avveckla organistverksamheten vid stadens kapell fr o m den 1 januari 2015 då denna verksamhet ej får finansieras inom ramen för begravningsavgiften. Organisterna har sedan något år tillbaks ej varit anställda i förvaltningen utan engagerats som uppdragstagare.

Nämndens råd för funktionshindersfrågors deltog vid nämndens aprilsammanträde för dialog med nämnden.

Nämndens presidium har dessutom haft dialog med de förtroendevalda revisorerna i samband med revisorernas granskning av verksamhetsåret 2013.

Internationellt och nationellt samarbete och utbyte

Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbunds (SKKF) årliga rikskonferens hölls i Jönköping i maj månad med representation från nämnd och förvaltning. Detsamma gäller den årliga konferens som anordnas av föreningen Sveriges kyrkogårdschefer (FSK) och Svenska kyrkans arbetsgivareorganisation (SKAO). Denna gång i Umeå i september månad.

De svenska världsarven samlas en gång per år för gemensam nätverksträff med medverkan från Riksantikvarieämbetet. Världsarvet Tanum var arrangör för årets nätverksträff som genomfördes i september månad vid Vitlycke museum. Nätverket för de nordiska världsarven genomförde sin årliga konferens i Roskilde, Danmark. Världsarvet Skogskyrkogården representeras vid dessa möten av tjänstemän från kyrkogårdsförvaltningen och Stockholms stadsmuseum.

Kyrkogårdsförvaltningen deltog med representanter från nämnd och förvaltning i organisationen ASCE:s (The Association of Significant Cemeteries in Europe) årliga kongress, denna gång i Barcelona, Spanien.

Den nybildade europeiska organisationen för krematorieverksamheter (ECN) höll konferens i

Köpenhamn under försommaren. Förvaltningen representerades av tekniske chefen och ansvarig enhetschef.

En delegation med kollegor och representanter från begravningsverksamheter i Barcelona togs emot för visning av Skogskyrkogården och det nya krematoriet.

Förvaltningsledning och nämndens presidium deltog i det årligen återkommande storstadsmötet mellan huvudmännen för begravningsverksamheterna i Malmö, Göteborg och Stockholm. Denna gång var mötet förlagt till Göteborg i oktober månad.

Personal på de olika arbetsplatserna har också genomfört studiebesök/studieresor under året. Ett exempel: personalen vid Norra Begravningsplatsen genomförde i höstas en studieresa till Uppsala, Västerås och Falun.
